

مختلف بخواهند نسل جوان را جذب کنند، باید زبان این نسل را یاد بگیرند و با آنها گفت‌وگو کنند. صرفاً خطابه مفید واقع نمی‌شود. باید جوانان را نه موضوع خطبه‌ها بلکه شریک در نماز جمعه بدانیم تا آنها جذب شوند. تشکیل کارگروه‌های مشورتی با جوانان در دفاتر ائمه جمعه و استفاده از زبان ساده و روزآمد، بدون کلیشه و پرداختن به مسائل واقعی مردم و جوانان به‌ویژه معیشت، مسکن، امید اجتماعی، پرهیز از نگاه‌های جناحی و ایجاد فضای فراجاحی می‌تواند مفید واقع شود. دعوت از جوانان برای مشارکت در برنامه‌ریزی فرهنگی نماز جمعه و برنامه‌هایی که در مصلی‌ها برگزار می‌شود، جذاب است و مصادیقی در کشور وجود دارد که توانسته‌اند جوانان را جذب کنند و تنها امام جمعه نباشند. امامان زیادی داریم که امام تمام روز هفته هستند که قابل تقدیر و توجه است.

اعظاظر نظرهای تندری علیه دولت، جریان‌ها و شخصیت‌های سیاسی از سوی برخی از ائمه‌جمعه مطرح می‌شود. آیا این اظهارنظرها به از بین رفتن وحدت منجر نمی‌شود؟

می‌شود گفت که در محافل مختلف نخبگانی و حتی در بین برخی ائمه جمعه باسابقه‌تر این نگرانی مطرح شده است و هر سال اظهارات تند یا جناحی از طرف برخی از امامان جمعه را شاهد هستیم. در حالی که انتظار می‌رود آنها نقش پدری و هدایتگر را داشته باشند و نباید به تقابل و دوقطبی سازی جامعه دامن بزنند. تربیون نماز جمعه جایگاه بلندی در فرهنگ ما دارد و به درستی از آن به عنوان تربیون وحدت یاد شده است اما وقتی این تربیون به محلی برای ایراد اظهارات تند، یک‌جانبه، حمله به دولت قانونی کشور یا جریان‌های سیاسی ریشه‌دار تبدیل می‌شود، منتها کارکرد اصلی تربیون از بین می‌رود بلکه وحدت جامعه نیز آسیب می‌بیند. باید با نگاه ملی و فراجناحی سخن بگوییم نه با ادبیاتی که جامعه را به سوی دوقطبی پیش ببرد یا رای مردم را زیرسوال می‌برد. اگر مردم احساس کنند که تربیون نماز جمعه فقط از نگاه خاصی دفاع می‌کند و بقیه را نادیده می‌گیرد یا تخریب می‌کند، طبیعی است که از آن فاصله‌می‌گیرند.

که صحبت‌هایش علیه نمایندگان مصداق انحطاط اخلاقی است. نفهمیده سخن گفتن بلاي جان ايران امروز است.» این سخنان تند در مقابل اقدام مجتبی روحانی، امام جمعه بابل بود که در خطبه‌های نماز جمعه گفته بود: «برخی نمایندگان روز، نامه‌ای را امضا می‌کنند و شب امضاها را پس می‌گیرند. لعنت خدا بر نماینده‌ای که از امضا و موقعیت خود در حال کاسب‌کاری است.» یا مثلاً بهمن سال ۹۷ هم محمدجواد کولیوند، نماینده کرج به عملکرد امام جمعه کرج انتقاد کرد و او را مسبب برهم خوردن سخنرانی علی لاریجانی، رئیس وقت مجلس دانست: «روز جمعه شاهد یک حرکت از قبل طراحی‌شده در نماز جمعه شهر کرج بودیم طوماری را در معرض امضای نمازگزاران قرار دادند که رئیس مجلس شورای اسلامی که به عنوان سخنران ۲۲ بهمن‌ماه شهر کرج از سوی شورای هماهنگی تبلیغات اسلامی کشور تعیین شده بود به شهر کرج نیایند. تهاجم و تخریب چهره‌های مؤثر نظام از برنامه‌های انگلیسی و خواست و اراده دشمن است. ما تجربه‌هایی تلخ دهه اول انقلاب را فراموش نکرده ایم. نباید در میدان دشمن بازی کرد. دکتر لاریجانی از شخصیت‌های مفید و مؤثر نظام است که دشمنان نظام برای از صحنه خارج کردن ایشان طراحی دقیقی دارند.» یا مثلاً در مجلس یازدهم شاهد آن بودیم که ۹ بهمن ۱۴۰۱ سیدمرتضی حسینی، نماینده میانه‌به‌سخنان امام جمعه‌میانه تاخته و از اینکه او نمایندگان را متهم به گرفتن رشوه کرده بود، گلایه کرد و در پایان تأکید کرد: «بعضاً برخی از ائمه جمعه در شهرستان‌ها دخالت‌هایی غیرسازنده و غیرکارشناسی در مسائل داشته که نفعتنها به حل مشکل کمک نمی‌کنند بلکه بر مشکلات می‌افزایند.» و یا در مجلس دوازدهم ۱۸ دی سال گذشته (۱۴۰۳) نیز ابراهیم عزیزی، رئیس کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس در واکنش به این ادعای علم‌الهدی که نفوذ و جاسوس از داخل صورت می‌گیرد و مجلس برای این کار مناسب است، گفت: «موضوع نفوذ مدت‌ها مورد تأکید رهبری است و این موضوع همیشه برای جمهوری اسلامی دارای اهمیت بوده که با شبک‌هایی که به دنبال نفوذ در آیه‌های مختلف هستند، برخورد شود.»

اما اعتراض از سوی جریان هم‌سو با ائمه جمعه در مجلس آن هم در پی موضوعاتی که مستقیم به نمایندگان مربوط نمی‌شود، از اتفاقات کم‌سابقه‌ای است که در مجلس دوازدهم شاهد آن هستیم که شاید هشدار آن باشد که جریان تندرو اصولگرا در حال عبور از سخنوران و سخنرانان‌شان هستند و شاید مجلس حداقلی تربیونی برای همین جریان‌ها شود. در این زمینه به سراغ سه تن از نمایندگان مجلس رفته و به گفت‌وگو با آنها پرداختیم که در زیر می‌خوانید:

تا پیش از این کمتر شاهد آن بودیم که هم طیفان و جریان سیاسی نزدیک به ائمه جمعه که معمولاً بخشی از اصولگرایان هستند به نقد آنها پردازند. در این بین نمایندگان مجلس نیز در ادوار مختلف کمتر تقابل و نقدی با ائمه جمعه داشتند؛ مگر به شکل موردی و آنجا که ائمه جمعه به اظهارنظر درباره آنها پرداخته‌اند، دست به انتقاد از آنها زدند. اما این بار قضیه متفاوت است

کشور یا حتی منطقه خود ارتباط نمی‌گیرند. وقتی مردم حضور پیدا می‌کنند و احساس می‌کنند امام جمعه با اتفاقات مختلف رابطه‌ای ندارد موجب کمرنگ‌شدن حضور آنها می‌شود و انگیزه‌ها کاهش می‌یابد. یا جاهایی انتظار می‌رود در مسائل پیرامونی، امام جمعه حداقل نظر خود را بدهد؛ آن‌هم به عنوان معتمد و فردی که توسط شخص مقام معظم رهبری منصوب می‌شود. همچنین انتظار مردم وجود طراوت در نماز جمعه است. نماز جمعه را به یک سفره‌ای تشبیه می‌کنم که همیشه یک نوع غذا دارد و این باعث می‌شود که افراد کم‌کم از آن سفره دلرده شوند. عدم وجود تنوع در بعضی از خطبه‌ها و عدم وجود روزآمدی از جمله دلایل کمرورقی است. اضافه به آن خصوصیات امامان جمعه نیز مهم است. ما مر حوم آل‌هاشم را داشتیم که از شلوغ‌ترین نماز جمعه‌ها را داشت. یکی از اقداماتی که موجب رونق نماز برخی نماز جمعه‌ها می‌شود این است که امامان جمعه خود را درگیر مسائل مردم می‌کنند و در بعضی از چالش‌ها حضور پیدا می‌کنند و در حل حاشیه‌نشینیی، مشکلات صنعت و معیشتی حضور پیدا می‌کنند و بدون آنکه در مسائل اجرایی دخالت کنند مسئولان را همراهی می‌کنند و به عنوان معین، یاور و توجیه‌کننده مسائل و منتقل‌کننده مشکلات مردم و مسئولین نقش آفرینی می‌کنند. متأسفانه این نقش هم در بعضی امامان

جامعه بسیار کمرنگ است. بعضی امامان جمعه ارتباط خوبی با مسئولان دارند و در بسیاری از نمازهای جمعه میزهای خدمت وجود دارد که مسئولان با حضور پشت این میزها پیرامون مشکلات اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی به مردم پاسخگو می‌شوند که این رخداد هم از جمله موضوعاتی است که انگیزه حضور در نماز جمعه را ایجاد می‌کند. یک جوان که می‌بیند درباره مشکلات آموزش و پرورش، درس دانشگاه و چالش‌های پیش روی او مطلب کمتری می‌شنود، طبیعی است که بریده می‌شود. ضمن آنکه مصلی‌ها فضاهای زیادی دارند؛ می‌توان این فضاها را برای خدمت‌رسانی و ایجاد نمایشگاه در اختیار افراد قرار داد. علل و عوامل مختلف برای بعضی از نمازهای جمعه دست به دست هم می‌دهند که متأسفانه موجب عدم رونق می‌شود و اگر این علل و عوامل مدنظر قرار گیرد باعث رونق می‌شود.

اعگاهی برخی از ائمه جمعه اظهارات تندری علیه دولت و جریان‌ها و شخصیت‌های سیاسی دارند. این اظهارات تند باعث از بین رفتن وحدت و انسجام جامعه نمی‌شود؟

تکنه اول این است که موادخام و به تعبیر امروزی‌ها دیتاهایی که امامان جمعه به عنوان سند کلامی مورد استفاده قرار می‌دهند باید مستند باشد. مطالبی که ائمه جمعه می‌گویند، به صورت گسترده منتشر شده و در اختیار عموم قرار می‌گیرد.

دوشنبه ۱۹ خرداد ۱۴۰۴
سال چهارم ـ شماره ۸۰۵
www.hammihanonline.ir

نگاه اصولگرا ۲ / ۱

احمد آریایی نژاد نماینده ملایری:

به ائمه‌جمعه انتقاد کنیم اما خلیفه‌کشی رسم نشود

اسلام صحبت کنند اما از مسائل داخلی کشور در خطبه‌های نماز جمعه غافل شوند.

اعگاهی در حاشیه نمازهای جمعه اتفاقات تلخی رقم می‌خورد. برخی معتقدند که اگر ائمه جمعه در صحبت‌های خود تندروی نداشته باشند شاهد این اتفاقات و حرکت جامعه به سوی دوقطبی نخواهیم بود. نظر شما چیست؟

تمام گروه‌های معتقد به نظام برادر و با هم دوست هستند. ممکن است سلیقه‌ها با هم یکی نباشد و افراد مخالف‌رای همدیگر باشند اما همدیگر را دوست داریم چون اگر این تضارب افکار و آرا نباشد رشد نمی‌کنیم. وظیفه این است که با عقلانیت و آرامش افکار را نقد کنیم و در یک جامعه مشورتی، به نظر اکثریت، حتی اگر معتقد به آن نباشیم، تن در دهیم. ما باید نقطه‌ای داشته باشیم که ادامه آن موجب ایجاد تنش نشود. تنش سودی برای جامعه ندارد. من پیشنهاد می‌دهم فضا برای نقد ایجاد شود که یکی از این فضاها نماز جمعه است، البته با حفظ کرامت تمام افراد مجری و سیاستگذار و منتقد. این روش نیازمند هنرمندی خاصی است که ائمه جمعه می‌توانند در خطبه‌ها از آن استفاده کنند.

اعما گاهی انتقادها از تربیون نماز جمعه تند مطرح می‌شود که در نهایت به این حواشی ختم می‌شود. آیا باید انتقادها با این لحن مطرح شود؟

بشین و بفрма و بتمرگ یک معنا دارند. فضا مهم است در فضای بدبینی، خوشبین بودن سادگی است و در فضای خوش بینی، بدبین بودن مناسب نیست. ما می‌دانیم که اظهارنظرهایمان تنش ایجاد می‌کند یا خبر. اما متخلفان باید از نماز جمعه‌بترسند که از تربیون نماز جمعه تخلفات او مطرح شود، یا اینکه مشکلات مطرح شده و از مجریان خواسته شود که با حضور در نماز جمعه به آن پاسخ دهند. ما باید یاد بگیریم در آرش نقدها را بیان کنیم، اما از کسی که به عمد تخلف کرده، خشم داشته باشیم و آنها از تربیون نماز جمعه بترسند. بالاخره یکجا باید مشخص شود که منافق، مخالف یا گناهکار عمدی چه کسی است. در مجلس هم نمایندگان باید نقد را بپذیرند و گوش کنند وگرنه چطور بگویم که «نمایند در تراز انقلاب هستیم؟» باید فضایی برای شنیدن مطالبات ایجاد شود اما با آرامش. اما آرامش و امنیت منهای عدالت قابل قبول نیست و شاید ظلم باشد.

اع موضوعاتی که در خطبه نماز جمعه مطرح می‌شود اصولاً یکسان هستند. آیا موضوع هماهنگ می‌شود و هر امام جمعه‌ای آن را به سبک و سیاق خود مطرح می‌کند؟

بله. شورای سیاستگذاری ائمه جمعه قالب و کلیات را تعریف می‌کند. مناسبت‌ها، مسائل روز و وعظ‌های اخلاقی در نماز جمعه مطرح می‌شود. در خطبه اول مسائل اخلاقی و دینی و در خطبه دوم موضوعات سیاسی، اجتماعی و فرهنگی روز، مطرح می‌شود. شورای سیاستگذاری مانند یک موضوع انشا، موضوع را مطرح می‌کند اما هر کدام از ائمه جمعه این موضوعات را به زبان خود مطرح می‌کنند. ممکن است بعضی از جملات یک‌شکل باشند اما بدان معنا نیست که حرف‌ها دقیقاً یکی همدیگر است.

دیدگاه

ایهام استراتژیک در دولت پزشکیان

عمدی یا غیر عمدی

عضو هیئت علمی

دانشگاه شهید بهشتی

دولت پزشکیان تا پایان یک‌سالگی خود، حدوداً دو ماه زمان دارد و این فرصت مناسبی است تا روال‌های پیش‌روی دولت مورد ارزیابی قرار گیرد. آنچه در این تقریباً یک سال نمایش داده شده، ایهام در گفتار و کردار دولت پزشکیان است. از آنجا که حوزه دولت، حوزه استراتژیک است، بنابراین این ایهام نیز به نظر می‌رسد که استراتژیک باشد. منظور از ایهام استراتژیک به طور متعارف این است که دولت از بیان روشن مقاصد و تعهدات خود پرهیز می‌کند زیرا قصد دارد با پنهان کردن آن از اعمال نفوذ مخالفان جلوگیری نماید تا دولت بهتر بتواند به اهدافی که مدنظر دارد، دست یابد. در واقع، این ایهام استراتژیک، عمدی و هدفمند است. اگر این طور باشد، نشان از این دارد که دولت آگاه است که باید سه سال آینده از عملکرد خود دفاع کند تا زمینه جذب نیمی از افراد به حاشیه رانده شده جامعه را نیز به تدریج فراهم سازد. اما مرور یکسال گذشته نشان می‌دهد که پلینتوری مخالفان سرسخت و شناسنامه‌دار دولت، اقدامات کارآمد و مؤثر علیه دولت داشتند. استیضاح وزیر اقتصاد و هیاهو برای گزینہ‌های پیشنهادی جهت رد آنها، کنار گذاشتن معاون راهبردی رئیس‌جمهور و ادغام معاونت راهبردی با معاونت پارلمانی که می‌توانست نقطه قوت فکری تیم راهبری دولت باشد، در عین غلبه رویکرد پارلمانی بر رویکرد استراتژیک معاون جدید پارلمانی و راهبردی رئیس‌جمهور، واگذاری سیاست خارجی به سازوکار بیرون از دولت، تعطیلی‌های گسترده در زمستان، وجود انواع ناترازی انرژی در تابستان پیش‌رو، آغاز کشمکش‌ها و مخالفت‌های صنفی - اقتصادی نشان می‌دهد که ایهام استراتژیک دولت، به طور غیرآگاهانه در حال نیل به سمت ناکارآمد نشان دادن کلینیه دولت وفاق ملی از درون و بیرون است. هر چند نقطه قوت دولت پزشکیان در یکسال اخیر، کاستن از وخامت اوضاع در روندهای جاری بود اما آیا جامعه امید دارد که دولت توانایی تحقق بخش‌هایی از وعده‌های خود را دارد؟ شاید زمان مناسبی است تا دولت به قضاوت خود بنشیند اگر تمایل دارد امید دوباره‌ای برای فرایندهای پیش روی جامعه بیافریند. برای این کار چند اقدام پیشنهاد می‌گردد: نخست، ساختار معاونت راهبردی رئیس‌جمهور به عنوان اتاق فکر دولت با نیروها و افراد کارآمد تقویت گردد. دو، ایهام استراتژیک غیرآگاهانه موجود که در جنبه مشکلات پیچیده و غرق شده به ایهام استراتژیک آگاهانه تغییر یابد. سه، مفهوم وفاق ملی با بررسی دیدگاه‌های مختلف مورد بازبینی قرار گیرد و سوند راهبردی از آن منتشر شود. چهار، روایکرد جدید به وفاق ملی، کلینیه بازسازی و ترمیم شود قبل از اینکه مخالفان قطب‌نمای اصلی دولت برای یافتن مسیر مناسب گذراز سردرگمی کنونی در مورد مشکلاتی نظیر ناترازی انرژی، بحران زیست‌محیطی یا پایتخت سیاسی-تجاری و نظایر آن، به دانشگاه‌ها واگذار گردد. دانشگاه ساختار غیرقابل جایگزین برای حل مشکلات جامعه در دنیای امروز است و اگر تاکنون نظام نیازمندی کشور احصا و بررسی و اولویت‌بندی نشده، به دلیل این است که دانشگاه غایب بزرگ نظام تصمیم‌گیری کشور بوده است. اگر دولت وفاق ملی از این ایهام استراتژیک غیرآگاهانه موجود گذر نکند، نه تنها هر واقعه‌ای حتی کوچک و اتفاقی می‌تواند برای دولت در در سراز شود حتی ممکن است ایهام استراتژیک رابه غفلت استراتژیک بدل سازد.

ادامه سر مقاله

یکی از بهانه‌های آنان این بود که مدعوین همه از یک جناح و گروه هستند و از منسوبین به تندروها کسی دعوت نمی‌شود. فارغ از نادرستی این ادعا، آیا کسی را معرفی کردید که از او دعوت نشود؟ به‌علاوه، این‌همه مراکز و نهادهایی دارید که با بودجه‌های کلان مشغول اتلاف منابع هستند، خُب در آنجا تولید فکر کنید؛ مگر کسی را می‌توان از تولید فکر منع کرد؟ خُب حالا که ساختمان را گرفتید، بروید دو تا برنامه بگذارید که مصداق تولید فکر و ایده باشد. قطعاً نمی‌توانید؛ چون اگر می‌توانستید، نیازمند ساختمان نبودید. چون پول و ساختمان خیلی دارید. مسئله چیز دیگری است. معتقدید که نباید چیزی تولید نشود که شما قادر به رقابت و حضور در آن نیستید. همین. البته جلوی تولید فکر را نمی‌توان گرفت، ولی می‌توان شرایط را برای آن سخت کرد. به نظر می‌رسد بهترین کاری که دولت آقای پزشکیان در پاسخ به این اقدام تاصواب شهرداری تهران می‌باید انجام دهد، در اختیار گذاشتن مکانی مناسب و بهتر برای این مجموعه است تا همتجان به تولید فکر که نیاز ضروری جامعه ایران است، ادامه دهند.